II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 22ας Σεπτεμβρίου 1993

σχετικά με ορισμένες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από τη γαλλική κυβέρνηση υπέρ της επιχειρήσεως Pari Mutuel Urbain (PMU) και των ιπποδρομικών επιχειρήσεων

(Το κείμενο στη γαλλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(93/625/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 93 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Έχοντας τάξει προθεσμία στους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο, για να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους

Εκτιμώντας ότι:

I

Την 7η Απριλίου 1989, επτά επιχειρήσεις του ομίλου Ladbroke κατέθεσαν προσφυγή ενώπιον της Επιτροπής κατά των ενισχύσεων που χορηγούσε η γαλλική κυβέρνηση στον όμιλο οικονομικού σκοπού Pari Mutuel Urbain (PMU). Η Επιτροπή, με επιστολή της 27ης Ιουλίου 1989, ζήτησε πληροφορίες από τις γαλλικές αρχές σχετικά με τις εν λόγω ενισχύσεις.

Η Επιτροπή, βάσει των πληροφοριών που έλαβε, διεπίστωσε ότι το PMU είχε επωφεληθεί κατά το παρελθόν και εξακολουθούσε να επωφελείται από μια σειρά διευκολύνσεων εκ μέρους του γαλλικού κράτους. Οι διευκολύνσεις αυτές συνίσταντο κυρίως σε φορολογικές απαλλαγές ή ελαφρύνσεις, σύμφωνα με τις οποίες το δημόσιο ταμείο παραιτείτο από την είσπραξη ορισμένων εσόδων ή χορηγούσε αναβολές πληρωμής. Τα μέτρα αυτά περιγράφονται λεπτομερώς κατωτέρω.

Κατόπιν εξέτασης των μέτρων αυτών, η Επιτροπή, με ανακοίνωση [1] κινεί εναντίον τους τη διαδικασία του άρθρου 93 παράγραφος 2 με το ακόλουθο σκεπτικό. Χάρη στα έσοδα από τα οποία παραιτήθηκε το γαλλικό κράτος, το PMU επέτυχε να ανορθώσει μια δυσμενή χρηματοοικονομική κατάσταση και να μηχανογραφήσει το δίκτυό του συγκέντρωσης ιπποδρομικών στοιχημάτων. Εξάλλου, από την αρχή της δεκαετίας του 1990, χάρη στην κατάσταση αυτή είχε προσπαθήσει να αυξήσει τη συμμετοχή του στις αγορές στοιχημάτων άλλων κρατών μελών, όπου βρισκόταν σε ανταγωνισμό με τις επιχειρήσεις του ομίλου Ladbroke. Τα μέτρα αυτά, πρέπει να θεωρηθούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1.

Δεδομένου ότι τα τρία από τα αναφερθέντα μέτρα συνέχιζαν να εφαρμόζονται και μετά την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 93 παράγραφος 2, η Επιτροπή έλαβε στις 11 Ιουλίου 1991 προσωρινή απόφαση 92/35/ΕΟΚ [2] καλώντας τις γαλλικές αρχές να αναστείλουν αμέσως την εφαρμογή τους.

II

Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, η γαλλική κυβέρνηση κοινοποίησε στις 12 Απριλίου 1991 και 7 Φεβρουαρίου 1992 στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις της με επιστολές της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της. Υπογραμμίζει κυρίως ότι ποτέ δεν θεώρησε ότι οι οικονομικές σχέσεις της με το PMU, μεταξύ άλλων, μπορούσαν να θεωρηθούν ως κρατικές ενισχύσεις που δίνουν αφορμή για κοινοποίηση. Στην πραγματικότητα, το συνολικό ποσό των εισφορών υπέρ του κράτους υπερβαίνει το ποσό που επιτρέπει μια αυστηρή εφαρμογή των κανόνων του κοινού δικαίου. Επιθυμία του κράτους δεν υπήρξε ποτέ η καθ' οιονδήποτε τρόπο ευνοϊκή αντιμετώπιση των

[1] ΕΕ αριθ. C 38 της 14. 2. 1991, σ. 3.

[2] ΕΕ αριθ. L 14 της 21. 1. 1992, σ. 35.

εξαγωγικών δραστηριοτήτων του PMU, που ανήκουν αποκλειστικά στην πρωτοβουλία των ιπποδρομικών επιχειρήσεων.

Εξάλλου, στις 27 Δεκεμβρίου 1991 η γαλλική κυβέρνηση ενημέρωσε την Επιτροπή σχετικά με την πρόθεσή της να καταργήσει, τις 31 Δεκεμβρίου 1991, τα μέτρα τα οποία αφορά η προσωρινή απόφαση 92/35/ΕΟΚ. Εν συνεχεία, οι γαλλικές αρχές όρισαν διαδοχικά νέες ημερομηνίες όσον αφορά την εν λόγω κατάργηση και τελικά την 20ή Ιουλίου 1993 πληροφόρησαν την Επιτροπή ότι ένα από τα μέτρα είχε καταργηθεί την 1η Οκτωβρίου 1992, το δεύτερο την 1η Ιουλίου 1993 και το τελευταίο επρόκειτο να καταργηθεί την 1η Ιανουαρίου 1994.

Οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 93 παράγραφος 2 σε συνέχεια της δημοσίευσης της ανακοίνωσής της, κοινοποιήθηκαν στις γαλλικές αρχές με επιστολή της 23ης Μαΐου 1991, σε γαλλική μετάφραση. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής πραγματοποίησαν από το 1991 έως το 1993 ορισμένες συσκέψεις με τις γαλλικές αρχές και αρμόδιους του PMU.

III

Στη Γαλλία, οι ιπποδρομικές επιχειρήσεις έχουν την ευθύνη οργάνωσης και λειτουργίας των ιπποδρομικών αγώνων σύμφωνα με το νόμο καθώς και της οργάνωσης στοιχημάτων στους αγώνες αυτούς. Με το διάταγμα της 11ης Ιουλίου 1930, όπως τροποποιήθηκε με το διάταγμα της 12ης Μαΐου 1948, χορηγήθηκε έγκριση σε δέκα μόνο ιπποδρομικές επιχειρήσεις για την οργάνωση αμοιβαίων στοιχημάτων εκτός των ιπποδρόμων τους. Προς το σκοπό αυτό συνέστησαν τον όμιλο οικονομικού σκοπού Pari Mutuel Urbain (PMU) που έχει την ευθύνη συγκέντρωσης των στοιχημάτων στη Γαλλία.

Το PMU κατέχει στον τομέα αυτό μονοπωλιακή θέση. Το PMU απέκτησε νομική προσωπικότητα στις 13 Σεπτεμβρίου 1985. Προηγουμένως αποτελούσε απλώς μια τεχνική υπηρεσία, κοινή για τις δέκα ιπποδρομικές επιχειρήσεις.

Ανά 100 γαλλικά φράγκα που τοποθετούνται σε στοιχήματα, το PMU κατά ± 30 γαλλικά φράγκα και αποδίδει στους στοιχηματίζοντες ± 70 γαλλικά φράγκα. Από τα εν λόγω 30 γαλλικά φράγκα που κρατά το PMU, καλύπτει τα έξοδά του ύψους ± 5,5 φράγκων, οι εθνικές αρχές καθώς και η πόλη του Παρισιού κρατούν ± 18 γαλλικά φράγκα και το υπόλοιπο διανέμεται στις ιπποδρομικές επιχειρήσεις. Τα ποσά που δεν αποδίδονται στους στοιχηματίζοντες ονομάζονται κρατήσεις. Οι κρατήσεις υπέρ των ιπποδρομικών επιχειρήσεων πρέπει να επιτρέπουν την κάλυψη των εξόδων διοργάνωσης των αγώνων και, κατά βάση, τη χρηματοδότηση των ενισχύσεων υπέρ της υποτροφίας. Το ποσό των στοιχημάτων που διαχειρίστηκε το PMU κατά το 1990 έφθασε περίπου τα 33 δισεκατομμύρια γαλλικά φράγκα.

Στοιχήματα επί των ιπποδρομικών αγώνων οργανώνονται στα περισσότερα κράτη μέλη και οι στοιχηματίζοντες ενός κράτους μέλους μπορούν να συνομολογούν στοιχήματα στους αγώνες ενός άλλου κράτους μέλους. Όσον αφορά την οργάνωση των ιπποδρομικών στοιχημάτων υπάρχουν δύο αντιλήψεις. Το σύστημα των αμοιβαίων στοιχημάτων (σύστημα «συνολικού υπολογισμού») εφαρμόζεται σε πολλά κράτη μέλη είτε αποκλειστικά, όπως στη Γαλλία, είτε από κοινού με το σύστημα των πρακτορείων (ιδιωτικών) στοιχημάτων. Το αμοιβαίο στοίχημα αθροίζει τα ποσά που στοιχηματίζονται και αφού παρακρατήσει ένα ορισμένο ποσό, καταβάλλει ένα μέρος του ποσού αυτού στους νικητές. Αντίθετα, τα πρακτορεία στοιχημάτων προτείνουν στους στοιχηματίζοντες διάφορες αποδόσεις επί των αλόγων και καταβάλλουν στους νικητές την εν λόγω απόδοση πολλαπλασιαζόμενη επί το ποσό του στοιχήματος.

Όσον αφορά τη δραστηριότητα του ομίλου Ladbroke στον τομέα των ιπποδρομικών αγώνων, η τελευταία λειτουργεί βασικά ως πρακτορείο στοιχημάτων και επικουρικά ως οργανώτρια αμοιβαίων στοιχημάτων. Η Ladbroke είναι εγκατεστημένη σε πολλά κράτη μέλη.

Όσον αφορά τα στοιχήματα που επιτρέπονται από το νόμο, τα χρηματικά ποσά που παίζονται ετησίως σε τυχερά παιχνίδια εντός της Κοινότητας εκτιμώνται σε 50 δισεκατομμύρια Ecu περίπου. Ενώ, για παράδειγμα, στη Γερμανία και την Ισπανία οι παίκτες προτιμούν τους λαχνούς, στη Γαλλία και τη Μεγάλη Βρετανία υπερισχύουν τα στοιχήματα επί των ιπποδρομικών αγώνων. Ωστόσο, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, οι αγορές υπήρξαν εκ παραδόσεως στεγανές, είτε λόγω νομικών διατάξεων είτε εκ των πραγμάτων.

Όσον αφορά ειδικότερα τα στοιχήματα επί των ιπποδρομικών αγώνων εντός της Κοινότητας, εκτιμάται ότι το ύψος τους ανήλθε κατά το 1990 σε 14 εκατομμύρια Ecu. Το PMU συγκέντρωσε στη διάρκεια του ίδιου έτους 4,87 δισεκατομμύρια Ecu.

Αν και οι ιπποδρομικοί αγώνες οργανώνονται και διεξάγονται σε εθνικούς ιπποδρόμους, τα στοιχήματα επί των εν λόγω αγώνων οργανώνονται σε διεθνές επίπεδο. Κατ' αυτό τον τρόπο το PMU δέχεται στη Γαλλία τη συνομολόγηση στοιχημάτων επί των αγώνων που διεξάγονται στο Βέλγιο και η Ladbroke δέχεται στο Βέλγιο τη συνομολόγηση στοιχημάτων επί των γαλλικών αγώνων. Στη Γερμανία, το 40 % από τις εισπράξεις των πρακτορείων στοιχημάτων προέρχεται από στοιχήματα επί των γαλλικών αγώνων και το 20 % από στοιχήματα επί των αγώνων που οργανώνονται στη Μεγάλη Βρετανία.

Συνεπώς, οι συναλλαγές στον εν λόγω τομέα δεν αφορούν προϊόντα που διακινούνται κατά φυσικό τρόπο από ένα κράτος μέλος σε άλλο, αλλά την προσφορά υπηρεσιών εκ μέρους μιας επιχειρήσεως εντός ενός κράτους μέλους — ή σε σχέση με τις δραστηριότητες μιας επιχειρήσεως — εγκατεστημένης σε ένα άλλο κράτος μέλος.

Οι δραστηριότητες της Ladbroke έχουν σημασία, εν προκειμένω. Στις περισσότερες χώρες όπου είναι εγκατεστημένη, δέχεται στοιχήματα είτε επί των εθνικών ιπποδρομικών αγώνων είτε επί των αγώνων που οργανώνονται σε άλλα κράτη. Αν και οι εκτός Γαλλίας δραστηριότητες του PMU υπήρξαν ως το 1989 περιορισμένες, η ίδρυση κατά την περίοδο αυτή του Pari Mutuel International (PMI) με στόχο τη διεθνή επέκταση των δραστηριοτήτων του αποδεικνύει ότι το PMU δεν επιθυμεί να περιορίσει τις δραστηριότητές του μόνο στη Γαλλία. Εξάλλου, το PMI συνήψε μια συμφωνία με γερμανική επιχείρηση για την μετάδοση τηλεοπτικών

εικόνων από γαλλικούς αγώνες στα γερμανικά πρακτορεία στοιχημάτων και μια άλλη με το βελγικό PMU που του επιτρέπει να δέχεται στοιχήματα εντός της Γαλλίας επί αγώνων που οργανώνονται στο Βέλγιο.

Πράγματι, από τον Ιανουάριο του 1989 που ιδρύθηκε το PMI, την πλειοψηφία των μετοχών του οποίου κατέχει το PMU, το τελευταίο εξεδήλωσε σαφώς την πρόθεση να επεκτείνει τις δραστηριότητές του εκτός Γαλλίας και μέσω των συμφωνιών που συνήψε στη Γερμανία και το Βέλγιο ανταγωνίστηκε άλλους οργανωτές στοιχημάτων και ιπποδρομικές επιχειρήσεις, ειδικότερα δε την Ladbroke.

IV

Τα μέτρα που είχε λάβει το γαλλικό κράτος υπέρ του PMU όταν κινήθηκε η διαδικασία του άρθρου 93 παράγραφος 2 ήταν τα ακόλουθα επτά:

1. Τα ποσά των αζήτητων κερδών τίθενται στη διάθεση του PMU, αλλά πρέπει να χρησιμοποιηθούν κατά κύριο λόγο για τη χρηματοδότηση κοινωνικών δαπανών και κατά δεύτερο λόγο για την κάλυψη των εξόδων ελέγχου, επίβλεψης και λειτουργίας, ενίσχυσης της υποτροφίας και των επενδύσεων που συνδέονται άμεσα με την οργάνωση των ιπποδρομικών αγώνων και του αμοιβαίου στοιχήματος. Τέλος, με το διάταγμα αριθ. 83-878 της 4ης Οκτωβρίου 1983 ρυθμίστηκε η διάθεση των αζήτητων κερδών. Έτσι, αν τα ποσά που διατίθενται κατ' αυτό τον τρόπο δεν χρησιμοποιηθούν εξ ολοκλήρου για την κάλυψη των ανωτέρω δαπανών, το υπόλοιπο κατατίθεται στο γενικό προϋπολογισμό του κράτους. Οι γαλλικές αρχές εκτιμούν ότι, ούτως ή άλλως, τα ποσά των αζήτητων κερδών αντιπροσώπευαν πάντοτε κανονικά έσοδα.

2. Από το 1967, το προϊόν της στρογγυλοποίησης στο προτελευταίο δεκαδικό ψηφίο κατατίθεται στο γενικό προϋπολογισμό του κράτους (loi des finances της 17ης Δεκεμβρίου 1966). Από το 1982 έως το 1985, το γαλλικό κράτος παραιτήθηκε προσωρινά από το έσοδο αυτό υπέρ του PMU. Το συνολικό ποσό που έλαβε το PMU στη διάρκεια της περιόδου αυτής ανήλθε σε 315 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Οι γαλλικές αρχές δικαιολογούν τη διάθεση του ποσού αυτού, λόγω των αναγκών μηχανοργάνωσης του PMU κατά την εποχή εκείνη. Πράγματι, το τελευταίο εκτελούσε με χειρόγραφο τρόπο εκατομμύρια πράξεις που ως σκοπό είχαν την εγγραφή, τη συγκέντρωση και την επεξεργασία των τοποθετούμενων στοιχημάτων. Οι ιπποδρομικές επιχειρήσεις δεν ήταν σε θέση να χρηματοδοτήσουν μόνες όλες τις απαραίτητες επενδύσεις.

3. Από το 1984, οι ιπποδρομικές επιχειρήσεις παρουσιάζουν ελλειμματικούς ισολογισμούς. Συνεπώς, και παράλληλα με ένα σχέδιο ανόρθωσης της κατάστασης αυτής, οι γαλλικές αρχές τροποποίησαν την κατανομή των εισφορών με διάταγμα της 23ης Ιανουαρίου 1985 και της 12ης Μαρτίου 1986. Η διευθέτευση των εισφορών που πραγματοποιήθηκε κατ' αυτό τον τρόπο, διατηρήθηκε στη συνέχεια. Οι γαλλικές αρχές εκτιμούν ότι οι διακυμάνσεις του επιπέδου των εισφορών συνιστούν ένα βασικό στοιχείο του μηχανισμού που τέθηκε σε εφαρμογή για την οργάνωση των ιπποδρομικών στοιχημάτων.

4. Το PMU απαλλάσσεται από το φόρο επί των εταιρειών. Η γαλλική κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι δεδομένης της νομικής μορφής του PMU ως ομίλου οικονομικού σκοπού (ΟΟΣ), δεν μπορεί να πραγματοποιεί κέρδη στο τέλος κάθε οικονομικής χρήσης. Συνεπώς, η φορολογική απαλλαγή δεν μπορεί να συνιστά ενίσχυση.

5. Το PMU είναι υπόχρεο έναντι του γαλλικού κράτους λόγω των εισφορών υπέρ του δημοσίου ταμείου. Υπό κανονικές συνθήκες, οι εν λόγω δημόσιες εισφορές θα έπρεπε να καταβάλλονται στον προϋπολογισμό σε τρεις δόσεις, την 20ή και την 30ή εκάστου μηνός κατά τον οποίο παρακρατήθηκαν, καθώς και την 10η του επόμενου μηνός. Την 24η Απριλίου 1980, ο υπουργός οικονομικών επέτρεψε να ετεροχρονιστούν οι εν λόγω καταβολές, που περιορίστηκαν σε μία μόνον. Ο ετεροχρονισμός αυτός συνίστατο σε εικοσαήμερη ταμειακή διευκόλυνση. Σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, το μέτρο αυτό εδικαιολογείτο προκειμένου να ευθυγραμμιστεί το καθεστώς καταβολής εισφορών του PMU προς το καθεστώς εισφορών του Lotto. Το 1982 ο υπουργός οικονομικών επέτρεψε και νέο ετεροχρονισμό 30 ημερών.

6. Από την 1η Αυγούστου 1969, οι ιπποδρομικές επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο PMU τυγχάνουν απαλλαγής ενός μηνός από τον κανόνα της χρονικής αναβολής για την έκπτωση του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ). Η γαλλική κυβέρνηση εκτιμά ωστόσο ότι, στην πραγματικότητα, το πλεονέκτημα αυτό αντισταθμίζεται από μια μόνιμη παρακαταθήκη που οι ιπποδρομικές επιχειρήσεις οφείλουν να καταθέσουν στο δημόσιο ταμείο. Το μέτρο αυτό καταργήθηκε την 1η Ιουλίου 1993.

7. Η γαλλική νομοθεσία προβλέπει ότι οι εργοδότες οφείλουν να συμβάλλουν στην κατασκευή κοινωνικών κατοικιών μέσω μιας εισφοράς που επιβάλλεται επί των συνολικών μισθών. Ο συντελεστής της εισφοράς αυτής περιορίστηκε από 0,9 % το 1980 σε 0,65 % το 1990. Το PMU έτυχε απαλλαγής από την εν λόγω εισφορά. Οι εισφορές από τις οποίες παραιτήθηκε, κατ' αυτό τον τρόπο, το γαλλικό κράτος κυμάνθηκαν από 5,165 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα το 1986 σε 3,858 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα το 1990.

Οι γαλλικές αρχές δικαιολογούν την απαλλαγή αυτή από το γεγονός ότι, στη Γαλλία, το σύνολο των αγροτικών δραστηριοτήτων απαλλάσσεται από την εισφορά αυτή και ότι το κράτος αναγνωρίζει το γεωργικό χαρακτήρα των ιπποδρομικών δραστηριοτήτων. Εν προκειμένω, στηρίζονται σε μια απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας του 1962 με την οποία τους αναγνωρίζεται ο αγροτικός χαρακτήρας. Αν και με απόφασή του το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο (Cour de Cassation) εξέδωσε αντίθετη γνώμη το 1966, το υπουργείο οικονομικών υποχρεούται να εφαρμόσει τη λύση του Συμβουλίου Επικρατείας, δεδομένου ότι οι κανόνες που θεσπίζει το διοικητικό δικαστήριο δεσμεύουν όλες τις διοικητικές αρχές.

Η γαλλική κυβέρνηση πληροφόρησε την Επιτροπή ότι έχει αρχίσει η διαδικασία για την κατάργηση της απαλλαγής αυτής από την 1η Ιανουαρίου 1994.

Τον Ιούνιο του 1991, η Επιτροπή έλαβε απόφαση κατά των τριών τελευταίων μέτρων με την οποία καλεί τη γαλλική κυβέρνηση να αναστείλει την απαλλαγή του PMU.

V

Καταρχήν πρέπει να ελεγχθεί χωριστά αν, καθένα από τα επτά μέτρα που περιγράφονται στο κεφάλαιο IV ανωτέρω, πληρούν τα κριτήρια περί εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 92 παράγραφος 1 και ειδικότερα αν τα μέτρα αυτά παρεκκλίνουν από την κανονική εφαρμογή είτε της φορολογίας που επιβάλλεται ειδικά στο PMU είτε της γενικής φορολογίας.

1. Στο μέτρο που τα ποσά των αζήτητων κερδών θεωρήθηκαν πάντοτε ως κανονικά έσοδα, αποτελούν τμήμα των αδήλων πόρων. Το γεγονός ότι το διάταγμα αριθ. 83-878 της 4ης Οκτωβρίου 1983 προβλέπει ειδικά ότι τα ποσά που δεν χρησιμοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου από τις ιπποδρομικές επιχειρήσεις πρέπει να αποδίδονται στο κράτος, περιορίζοντας κατ' αυτό τον τρόπο τη χρήση τους, δεν περιορίζει καθόλου το χαρακτήρα των εν λόγω εσόδων ως αδήλων πόρων. Συνεπώς, η αξιοποίηση των εσόδων αυτών για την χρηματοδότηση ειδικά των κοινωνικών δαπανών δεν μπορεί να νοείται ως κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 δεδομένου ότι δεν ισχύει το κριτήριο των κρατικών εσόδων.

2. Το προϊόν της στρογγυλοποίησης στο προτελευταίο δεκαδικό ψηφίο αποτελεί τμήμα των αδήλων πόρων. Η, από το 1982 έως το 1985, παραίτηση από τμήμα των εσόδων αυτών υπέρ των ιπποδρομικών επιχειρήσεων για τη χρηματοδότηση της μηχανοργάνωσης των εργασιών του PMU πρέπει να θεωρηθεί ως ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 δεδομένου ότι αποτελεί μέτρο περιορισμένης χρονικής διάρκειας που προβλέπει στην επίλυση ενός συγκεκριμένου προβλήματος. Πράγματι, το PMU μπόρεσε να ισχυροποιήσει τη θέση του στην αγορά χάρη στην παραίτηση του κράτους από την είσπραξη ορισμένων εσόδων του.

3. Αντιθέτως, η τροποποίηση των εσόδων που επήλθε κατά το 1984 δεν αποτελεί μια μεμονωμένη πράξη, δεδομένου ότι διατηρήθηκε έκτοτε. Επίσης, πρέπει να αναλυθεί στα πλαίσια της γνώμης που απηύθυνε η Επιτροπή προς τις γαλλικές αρχές στις 18 Μαρτίου 1991 και στην οποία αναφέρεται ότι:

«Τα φορολογικά καθεστώτα που εφαρμόζονται επί των ιπποδρομικών αγώνων υπάγονται στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Κατά συνέπεια, οι προς τα πάνω ή προς τα κάτω προσαρμογές των σταθερών φορολογικών συντελεστών δεν αντιστοιχούν με χορήγηση κρατικών ενισχύσεων, αρκεί οι μεταβολές που προκύπτουν από τις εν λόγω προσαρμογές να εφαρμόζονται κατά ομοιόμορφο τρόπο σε όλες τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις.

Ωστόσο, δεν πρέπει να αποκλείεται η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης στην περίπτωση όπου μια σημαντική μείωση του φορολογικού συντελεστού μπορεί να οδηγήσει στην ισχυροποίηση της χρηματοοικονομικής κατάστασης μιας επιχειρήσεως που κατέχει μονοπωλιακή θέση. Υπό τις συνθήκες αυτές, η μείωση του φορολογικού συντελεστού πρέπει να εξεταστεί στα πλαίσια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης».

Εν προκειμένω πρόκειται για μια περιορισμένη μείωση (περίπου 1,6 %) των δημοσίων εσόδων, η οποία διατηρήθηκε στην συνέχεια. Κατ' αυτό τον τρόπο οι δημόσιες αρχές δεν χρηματοδότησαν ένα συγκεκριμένο έργο, αλλά πραγματοποίησαν μια προσαρμογή των εσόδων τους στα πλαίσια της αρμοδιότητας και των εξουσιών που διαθέτουν. Ενεργώντας εντός του πλαισίου αυτού με σκοπό να αυξήσουν τα έσοδα των δικαιούχων των αδήλων πόρων κατά μόνιμο τρόπο και δεδομένης της ιδιαιτερότητας της καταστάσεως των εν λόγω δικαιούχων (βλέπε κεφάλειοπ IV), το μέτρο αυτό δεν υπέχει το χαρακτήρα ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1. Εμφανίζεται ως μια μεταρρύθμιση υπό μορφή «φορολογικής» προσαρμογής που δικαιολογείται από τη μορφή και την οικονομία του εν λόγω συστήματος.

4. Η απαλλαγή από το φόρο επί των εταιρειών που τυγχάνει το PMU πρέπει να θεωρείται ως μια συνέπεια της κανονικής εφαρμογής του γενικού φορολογικού καθεστώτος. Πράγματι, ο φόρος επί των εταιρειών δεν μπορεί να εφαρμοστεί στον ΟΟΣ-PMU λόγω, ακριβώς, της νομικής του μορφής.

5. Οι ταμειακές διευκολύνσεις μέσω της αναβολής που έχει δοθεί για την καταβολή στο κράτος του μεριδίου του από τις εισφορές δεν πληρούν επίσης τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 92 παράγραφος 1. Το μέτρο αυτό είχε ως συνέπεια στην σταθερή αύξηση του μεριδίου των αδήλων πόρων από το 1981. Συνεπώς, δεν πρόκειται για προσωρινή παραίτηση των δημόσιων αρχών από την είσπραξη των πόρων τους, ούτε και για μεμονωμένο μέτρο. Η αποτίμησή της σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 92 παράγραφος 1 ανταποκρίνεται προς αυτή του μέτρου που αναφέρεται στο σημείο 3 ανωτέρω.

6. Αντιθέτως, η απαλλαγή από τον κανόνα της χρονικής αναβολής για την έκπτωση του ΦΠΑ συνιστά ταμειακή διευκόλυνση που πρέπει να εξομοιωθεί με κρατική ενίσχυση, διότι έστω και εάν προβλέπεται από την κοινοτική νομοθεσία αποτελεί παρέκκλιση από το κανονικό καθεστώς πληρώμης του ΦΠΑ. Ωστόσο, από το 1989 το πλεονέκτημα αυτό αντισταθμίζεται από μια μόνιμη παρακαταθήκη στο δημόσιο ταμείο.

7. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως (κεφάλαιο IV.7) οι γαλλικές αρχές θεωρούν τις δραστηριότητες του PMU και των ιπποδρομικών επιχειρήσεων ως αγροτικές δραστηριότητες που, ως εκ τούτου, δεν υποχρεούνται να καταβάλλουν εισφορά για την κατασκευή κοινωνικών κατοικιών, πράγμα που ισχύει γενικά για τις δραστηριότητες αυτές. Εν προκειμένω, στηρίζονται σε μια απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας.

Η εν λόγω απόφαση αφορά δύο ιπποδρομικές επιχειρήσεις που δεν είναι μέλη του PMU αλλά δεν έχει, καθ' οιονδήποτε τρόπο, σχέση με τις δραστηριότητές τους που αφορούν τη συνομολόγηση ιπποδρομικών στοιχημάτων. Ωστόσο, εάν η Επιτροπή μπορεί να συμφωνήσει με τη θέση του υπουργείου οικονομικών όσον αφορά τις ιπποδρομικές επιχειρήσεις, αντιθέτως δεν μπορεί να ευθυγραμμιστεί μαζί του όσον αφορά το PMU. Η δραστηριότητα του PMU, που συνίσταται στην οργάνωση και την επεξεργασία στοιχημάτων καθώς και την πληρωμή των κερδών, βρίσκεται, στην πραγματικότητα, προφανώς εκτός από κάθε αγροτική δραστηριότητα. Το γεγονός ότι αναγνωρίζεται πως οι μέτοχοί του, δηλαδή οι ιπποδρομι-

κές επιχειρήσεις, ασκούν μια τέτοια δραστηριότητα δεν αρκεί, αφ' εαυτού, για να αναγνωριστεί το PMU το καθεστώς αγροτικής επαγγελματικής ένωσης. Πράγματι, ένα τέτοιο συμπέρασμα θα είχε ως συνέπεια να αναγνωριστεί σε οποιαδήποτε επιχείρηση που ασκεί εξωαγροτικές δραστηριότητες το καθεστώς αγροτικής επιχείρησης αφ' ης στιγμής η πλειοψηφία των μετόχων της έχει το καθεστώς αυτό. Ως εκ τούτου, η φορολογική απαλλαγή της οποίας τυγχάνει εκτιμάται ότι δεν δικαιολογείται από το καταστατικό του PMU και ότι συνεπάγεται μια ενίσχυση υπέρ αυτού κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1, διότι παρεκκλίνει από το γενικό φορολογικό σύστημα.

Η Επιτροπή εκτιμά, ως εκ τούτου, ότι τα μέτρα υπό μορφή:

— παραίτησης, από το 1982 ως το 1985, ορισμένων ποσών που προέρχονται από τη στρογγυλοποίηση των κερδών των στοιχηματιζόντων στο προτελευταίο δεκαδικό ψηφίο,

— από την απαλλαγή από τον κανόνα της χρονικής υστέρησης ενός μηνός για την έκπτωση του ΦΠΑ,

— της απαλλαγής από τη συμμετοχή των εργοδοτών στην εισφορά υπέρ της κατασκευής κοινωνικών κατοικιών,

πρέπει να θεωρούνται ως κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1.

Όπως αναλύθηκε ανωτέρω, υπάρχει μια ορισμένη μορφή ανταγωνισμού στον εν λόγω τομέα εντός της κοινοτικής αγοράς και θεμελιώνεται η άποψη ότι υπάρχουν ανταλλαγές μεταξύ των κρατών μελών για τη συνομολόγηση στοιχημάτων, κυρίως μέσω της ανταλλαγής τηλεοπτικών εικόνων. Όσον αφορά το PMU, από το 1989 αποφάσισε να επεκτείνει, μέσω του PMI, τις δραστηριότητες του στο εξωτερικό και ιδίως εντός της Κοινότητας. Εξάλλου, οι μέτοχοί του ενημερώθηκαν σαφώς για τις εξαγωγικές δραστηριότητες του PMU και των ιπποδρομικών επιχειρήσεων, στη διάρκεια συνέντευξης τύπου που παραχώρησε ο πρόεδρός του τον Ιανουάριο του 1991. Ουσιαστικά, ανέφερε ότι η πολιτική του PMU συνίσταται στην εξαγωγή των τεχνικών του γνώσεων στον τομέα της συγκέντρωσης και της μηχανογραφικής επεξεργασίας των στοιχημάτων καθώς και στην συμμετοχή του στο διεθνή ανταγωνισμό. Το συμπέρασμα που πρέπει να συναχθεί είναι ότι θα ενταθεί ο ανταγωνισμός και οι ανταλλαγές στην αγορά, ενώ οι επιχειρήσεις του εν λόγω τομέα θα προσπαθήσουν να αυξήσουν τη συμμετοχή τους στην αγορά ή να σταθεροποιήσουν τη θέση τους σ' αυτήν.

Όσον αφορά το θέμα αυτό, πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το PMU κατέχει προνομιακή θέση, στο μέτρο που η δραστηριότητα του προστατεύεται στη δεύτερη αγορά από απόψεως του όγκου των στοιχημάτων στον εν λόγω τομέα, ήτοι εντός της Γαλλίας.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω απόψεων, τα μέτρα που παρατίθενται στα σημεία 2, 6 και 7 αποτελούν κρατικές ενισχύσεις που μπορούν να επηρεάσουν τις ανταλλαγές μεταξύ κρατών μελών και να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό και, ως εκ τούτου, πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης.

VI

Οι ενισχύσεις που αναφέρονται στα σημεία 2, 6 και 7 του κεφαλαίου V της παρούσας απόφασης έπρεπε να έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή όπως προβλέπεται στο άρθρο 93 παράγραφος 3 της συνθήκης. Δεδομένου ότι η γαλλική κυβέρνηση παρέλειψε να το κάνει, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να λάβει απόφαση πριν από την εφαρμογή του μέτρου. Συνεπώς, η χορήγηση των εν λόγω μέτρων είναι παράνομη σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, διότι δεν εφαρμόστηκαν οι διατάξεις του άρθρου 93 παράγραφος 3.

Όσον αφορά το θέμα αυτό, υπενθυμίζεται ότι, δεδομένου ότι οι διαδικαστικοί κανόνες που ορίζονται στο άρθρο 93 παράγραφος 3 της συνθήκης έχουν αναγκαστικό χαρακτήρα, είναι σημαντικοί από την άποψη της δημόσιας τάξης, και το άμεσο αποτέλεσμα των οποίων ανεγνώρισε το Δικαστήριο στις αποφάσεις του της 19ης Ιουνίου 1973 υπόθεση 77/72 [1], της 11ης Δεκεμβρίου 1973 υπόθεση 120/73 [2], της 22ας Μαρτίου 1977 υπόθεση 78/76 [3] και της 21ης Νοεμβρίου 1991 υπόθεση C-354/90 [4], δεν μπορεί εκ των υστέρων να αρθεί ο παράνομος χαρακτήρας της εν λόγω ενίσχυσης.

Εξάλλου, στην περίπτωση που οι ενισχύσεις είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, η Επιτροπή μπορεί να κάνει χρήση της δυνατότητας που της προσφέρει μια απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1973 υπόθεση 70/72 [5] όπως επικυρώθηκε με τις αποφάσεις της 24ης Φεβρουαρίου 1987 και 20ης Σεπτεμβρίου 1990 στις υποθέσεις 310/85 [6] και C-5/89 [7] και να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να ζητήσουν την επιστροφή των παράνομων ενισχύσεων εκ μέρους των δικαιούχων.

VII

Το άρθρο 92 παράγραφος 1 της συνθήκης κηρύσσει κατ' αρχήν ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά όσες ενισχύσεις παρουσιάζουν τα χαρακτηριστικά που αναφέρει.

Όσον αφορά τις παρεκκλίσεις από την εν λόγω αρχή, αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 92 παράγραφος 2 της συνθήκης δεν εφαρμόζονται εν προκειμένω, λόγω της φύσης και των στόχων των εν λόγω ενισχύσεων. Εξάλλου, η γαλλική κυβέρνηση δεν επικαλέστηκε την εν λόγω παρέκκλιση.

Το άρθρο 92 παράγραφος 3 εκθέτει τις ενισχύσεις που μπορούν να κριθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά. Το συμβιβάσιμό τους με τη συνθήκη πρέπει να κρίνεται σε κοινοτικό επίπεδο και όχι εντός ενός μόνο κράτους μέλους. Για να εξασφαλισθεί η απρόσκοπτη λειτουργία της κοινής αγοράς καθώς και η τήρηση του άρθρου 3 στοιχείο στ) της συνθήκης, πρέπει κατά την εξέταση κάθε μεμονωμένου σχεδίου ενίσχυσης ή χορήγησης να ερμηνεύονται αυστηρά οι παρεκκλίσεις από την αρχή του άρθρου 92 παράγραφος 1, όπως ορίζονται στην παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου.

(1) Συλλογή 1973, σ. 611.
(2) Συλλογή 1973, σ. 1471.
(3) Συλλογή 1977, σ. 595.
(4) Συλλογή 1991, σ. I-5505.
(5) Συλλογή 1973, σ. 813.
(6) Συλλογή 1987, σ. 901.
(7) Συλλογή 1990, σ. 3437.

Ειδικότερα, οι παρεκκλίσεις αυτές ισχύουν μόνο όταν η Επιτροπή είναι σε θέση να διαπιστώνει ότι, σε περίπτωση μη εφαρμογής των ενισχύσεων, η ελεύθερη λειτουργία των δυνάμεων της αγοράς δεν επαρκεί για να ενθαρρύνει τους τυχόν δικαιούχους να υιοθετήσουν την κατάλληλη συμπεριφορά προς επίτευξη ενός από τους ανωτέρω στόχους.

Η παρέκκλιση, μέσω της παροχής ενισχύσεων που δεν συμβάλλουν καθόλου σε ένα τέτοιο στόχο ή που δεν είναι απαραίτητες για την επίτευξή του, θα ισοδυναμούσε με την παροχή πλεονεκτήματος στις βιομηχανίες ή τις επιχειρήσεις ορισμένων κρατών μελών, που θα είχε σαν αποκλειστικό σκοπό τη βελτίωση της χρηματοοικονομικής τους κατάστασης και θα κινδύνευε να νοθεύσει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών και να παραποιήσει τους όρους του ανταγωνισμού, χωρίς να δικαιολογείται από την ύπαρξη κοινοτικού συμφέροντος όπως προβλέπει το άρθρο 92 παράγραφος 3.

Όσον αφορά την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο β), είναι σαφές ότι οι εν λόγω ενισχύσεις δεν αφορούσαν την εκτέλεση ενός σημαντικού σχεδίου ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, ούτε την αποκατάσταση μιας σοβαρής διαταραχής, της γαλλικής οικονομίας. Οι ενισχύσεις υπέρ του τομέα παιχνιδιών δεν αποβλέπουν στη λύση των καταστάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο β).

Όσον αφορά την παρέκκλιση που αναφέρεται στα στοιχεία α) και γ) της παραγράφου 3 του άρθρου 92 σχετικά με τις ενισχύσεις για την ανάπτυξη ορισμένων περιοχών, παρατηρείται ότι οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στο PMU δεν είναι περιφερειακού χαρακτήρα και ότι η γαλλική κυβέρνηση δεν επικαλέσθηκε τέτοιο λόγο για να τις αιτιολογήσει.

Τέλος, όσον αφορά την παρέκκλιση του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) υπέρ των ενισχύσων για την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

1. Η ενίσχυση ύψους 315 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων υπέρ του PMU για τη μηχανοργάνωση των υπηρεσιών του συγκέντρωσης και επεξεργασίας των στοιχημάτων κάλυψε το 29 % του κόστους μηχανοργάνωσης. Η μηχανοργάνωση αυτή είχε καταστεί απαραίτητη για την ταχύτερη και καλύτερη επεξεργασία των στοιχημάτων. Η ένταση της εν λόγω ενίσχυσης είναι υψηλή. Η Επιτροπή δέχεται ανάλογους συντελεστές στήριξης των επενδύσεων στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της Κοινότητας. Προφανώς, η συγκεκριμένη περίπτωση δεν ανταποκρίνεται στο κριτήριο αυτό. Επίσης, στον εν λόγω τομέα αναπτύσσεται ο ανταγωνισμός. Προτού εφαρμοστεί η παρέκκλιση του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) σε μια τέτοια περίπτωση, η Επιτροπή πρέπει να εξετάσει αν οι εν λόγω ενισχύσεις νοθεύουν ή μπορούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό και τις αυξανόμενες ανταλλαγές στον τομέα αυτό αντίθετα προς το κοινό συμφέρον, ή εάν αντιθέτως η διαταραχή που μπορούν να επιφέρουν στην κοινοτική αγορά είναι ελάχιστη για να ανασταλεί η ενίσχυση υπέρ της ανάπτυξης του τομέα. Η Επιτροπή κρίνει εν προκειμένω ότι, δεδομένης της ανάπτυξης του ανταγωνισμού και των ανταλλαγών πριν ιδρυθεί το PMI τον Ιανουάριο 1989, οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από το 1992 ως το 1985 για τη μηχανοργάνωση του PMU δεν επέφεραν διαταραχή στην αγορά, αντίθετη προς το κοινό συμφέρον, λαμβανομένων υπόψη των άμεσων και έμμεσων συνεπειών που οι εν λόγω ενισχύσεις επιφέρουν στην ανάπτυξη του τομέα από την άποψη όλων των οικονομικών συνιστωσών του, περιλαμβανόμενης της βελτίωσης της ιππικής γενεάς. Ως εκ τούτου συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης.

2. Το μέτρο περί απαλλαγής από τον κανόνα της χρονικής υστέρησης για την έκπτωση του ΦΠΑ έλαβε τη μορφή ταμειακής διευκόλυνσης. Στην περίπτωση αυτή επίσης, δεδομένου ότι πρόκειται περί ενισχύσεων εξομοιούμενων προς λειτουργικές διευκολύνσεις, οι οποίες νοθεύουν πολύ περισσότερο τον ανταγωνισμό από αυτές που αναφέρθηκαν στο σημείο 1, η Επιτροπή πρέπει να κρίνει εάν οι ενισχύσεις αυτές θα μπορούσαν, δεδομένων των συνθηκών στην αγορά, να προκαλέσουν διαταραχή που θα επιδρούσε αρνητικά στην ανάπτυξη του τομέα. Για τον ίδιο λόγο που αναφέρθηκε στο προηγούμενο σημείο, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν έως τον Ιανουάριο του 1989 ήταν συμβατές με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ). Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, μετά το 1989 οι ενισχύσεις αυτές αντισταθμίσθηκαν εξ ολοκλήρου από μια μόνιμη παρακαταθήκη που οι ιπποδρομικές επιχειρήσεις υποχρεώθηκαν να καταθέσουν στο δημόσιο ταμείο.

3. Η απαλλαγή του PMU από την εργοδοτική εισφορά για κοινωνικές κατοικίες συνιστά ταμειακή διευκόλυνση. Η εν λόγω ενίσχυση υπέρ του PMU, όπως και αυτή που αφορά την απαλλαγή από τον κανόνα της χρονικής αναβολής για την έκπτωση του ΦΠΑ, μπορεί να τύχει της εξαίρεσης που προβλέπεται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) ως το 1989, αλλά δεδομένου ότι από την ημερομηνία αυτή αναπτύχθηκαν οι ανταλλαγές, πρέπει να θεωρείται ότι μετά το 1989 είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

VIII

Όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο VI, δεδομένου ότι οι ενισχύσεις που χορήγησε η γαλλική κυβέρνηση στο PMU δεν κοινοποιήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 93 παράγραφος 3 στην Επιτροπή, μπορεί να απαιτήσει την επιστροφή τους στο μέτρο που τις θεωρεί ασυμβίβαστες με τις εξαιρέσεις του άρθρου 92 παράγραφος 3. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση που χορηγήθηκε από το 1989 στο PMU υπό μορφή απαλλαγής από την εργοδοτική εισφορά για κοινωνικές κατοικίες πρέπει να επιστραφεί, διότι από την ημερομηνία αυτή το PMU άρχισε να δραστηριοποιείται σε άλλα κράτη μέλη της Κοινότητας.

Ωστόσο, η Επιτροπή εκτιμά ότι δεν πρέπει να ζητηθεί η επιστροφή αυτής γενομένης από την ημερομηνία αυτή, δεδομένου ότι οι γαλλικές αρχές προέβαλαν την άποψη ότι η εν λόγω εισφορά δεν εισπράχθηκε για να τηρηθεί η απόφαση

του Συμβουλίου Επικρατείας του 1962, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω στο κεφάλαιο IV σημείο 7. Ωστόσο, από τις 11 Ιανουαρίου 1991 που κοινοποιήθηκε στις γαλλικές αρχές ότι τίθεται σε κίνηση η διαδικασία, το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να ισχύει.

Όσον αφορά το τελευταίο μέτρο, η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να προβεί σε ποσοτική εκτίμηση της επιστρεπτέας ενίσχυσης. Για το λόγο αυτό, προκειμένου η γαλλική κυβέρνηση να λάβει τα απαραίτητα εκτελεστικά μέτρα για τη συμμόρφωση της με την παρούσα απόφαση, οφείλει να προσδιορίσει η ίδια το ποσό της επιστρεπτέας ενίσχυσης και να το κοινοποιήσει στην Επιτροπή.

Η επιστροφή αυτή πρέπει να γίνει σύμφωνα με τη διαδικασία και τις διατάξεις της γαλλικής νομοθεσίας, και κυρίως όσον αφορά τους τόκους υπερημερίας για τις οφειλές προς το δημόσιο και οι οποίοι αρχίζουν να υπολογίζονται από την 11η Ιανουαρίου 1991, ημερομηνία κατά την οποία κοινοποιήθηκε στις γαλλικές αρχές η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν εκ μέρους των γαλλικών αρχών προς το PMU υπό μορφή:

— προϊόντος στρογγυλοποίησης των κερδών στο προτελευταίο δεκαδικό ψηφίο από το 1982 έως το 1985,

— απαλλαγής από τον κανόνα της αναβολής κατά ένα μήνα για την έκπτωση του ΦΠΑ πριν το 1989,

— απαλλαγής από την εργοδοτική εισφορά για κοινωνικές κατοικίες,

είναι παράνομες διότι χορηγήθηκαν κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης. Οι ενισχύσεις που αναφέρονται στις δύο πρώτες περιπτώσεις, καθώς και η ενίσχυση που αναφέρεται στην τρίτη περίπτωση, οι οποίες χορηγήθηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 1989, συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92 της συνθήκης. Αντιθέτως, η ενίσχυση που αναφέρεται στην τρίτη περίπτωση είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης, από την 1η Ιανουαρίου 1989.

Άρθρο 2

Η γαλλική κυβέρνηση υποχρεούται να καταργήσει αμέσως την εφαρμογή των ενισχύσεων υπό μορφή απαλλαγής από την εργοδοτική εισφορά για κοινωνικές κατοικίες που αναφέρονται στην τρίτη περίπτωση του άρθρου 1.

Άρθρο 3

Η Γαλλία υποχρεούται να ζητήσει την επιστροφή, μέσω είσπραξης, της ενίσχυσης που χορηγήθηκε από την 11η Ιανουαρίου 1991 υπό μορφή απαλλαγής από την εργοδοτική εισφορά για κοινωνικές κατοικίες, όπως αναφέρεται στην τρίτη περίπτωση του άρθρου 1.

Η ενίσχυση αυτή πρέπει να εισπραχθεί σύμφωνα με τη διαδικασία και τις διατάξεις της γαλλικής νομοθεσίας, ιδίως όσον αφορά τους τόκους υπερημερίας επί των οφειλών προς το δημόσιο, που πρέπει να αρχίσουν να υπολογίζονται από την 11η Ιανουαρίου 1991.

Άρθρο 4

Η Γαλλία ενημερώνει την Επιτροπή εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, για τα μέτρα που έχει λάβει προκειμένου να συμμορφωθεί με αυτήν.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Γαλλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 22 Σεπτεμβρίου 1993.

Για την Επιτροπή

Karel VAN MIERT

Αντιπρόεδρος